

EKSAMENSSAMARBEIDENDE FORKURSINSTITUSJONER

Forkurs for 3-årig ingeniørutdanning og integrert masterstudium i teknologiske fag og tilhørende halvårig realfagskurs.

Universitetet i Sørøst-Norge, OsloMet, Høgskulen på Vestlandet, Høgskolen i Østfold, NTNU, Universitetet i Agder, Universitetet i Stavanger, UiT-Norges arktiske universitet, NKI, Metis.

Eksamensoppgave

KOMMUNIKASJON OG NORSK

Bokmål

19. mai 2023

kl. 9.00-14.00

Hjelpemidler:

PC med institusjonens eksamensplattform med retteprogram og elektronisk ordbok - og samtidig sperret internett. Fysiske ordbøker, alle språk

Andre opplysninger:

Oppgavesettet består av fire sider medregnet forsiden, og inneholder to oppgaver.

Du skal svare på begge oppgavene, men ikke på alle deloppgavene.

Vedlagt finner du også et utvalg av tekster. Noen av tekstene inngår direkte i enkelte av oppgavene, mens andre kan inneholde bakgrunnsstoff. Se oppgavetekstene.

Langsvar:

Kandidatene skal velge én av de to oppgavene. Hver av oppgavene har tekstvedlegg, og det forutsettes at disse brukes i besvarelsene.

Enten:

1. Kommunikasjonsteknologi og kritisk lesing

En del av kommunikasjonsteknologien vi bruker i dag øker mulighetene til å spre falsk informasjon. Derfor blir det stadig viktigere å lese tekster med et kritisk og selvstendig blikk.

Grei ut om hvordan nye medier og teknologi kan gjøre det vanskelig for oss å vurdere hva som er god og riktig informasjon. Drøft deretter hva studenter bør lære om kildebruk og kildevurdering for å være godt rustet for framtida.

Vedlegg:

Vedlegg 1: "Ekspert: Ingen har så mye feilinformasjon som TikTok" (NRK 2023)

Vedlegg 2: "Eksamen: Ein kunstig sjanger for ein kunstig intelligens" (Universitetsavisa 2023)

Vedlegg 3: "Når idiotiet er selvvalgt" (NRK 2022)

Eller:

2. Skjønnlitteratur

I sangen «BARAF/FAIRUZ» (vedlegg 4) ser vi et eksempel på at skjønnlitteraturen viser oss noe av det samfunnet vi lever i. Da sangen kom ut skrev journalist Yohan Shanmugaratnam en artikkel (vedlegg 5) som fikk mye oppmerksomhet. Nrk publiserte blant annet en kommentar hvor det sto at "Shanmugaratnams tolkning av Karpes nye låt har truffet tusenvis av hjerter" [1].

Redegjør for tematikken i teksten «BARAF/FAIRUZ», og forklar hvorfor Shanmugaratnam mener temaet i sangen er viktig for mange i dag. Drøft deretter hvilken funksjon skjønnlitteraturen kan ha ut over det rent underholdningsmessige, og hvordan skjønnlitteraturen kan si noe om samfunnsutvikling og -forhold før og nå.

Kortsvar:

Kandidatene skal velge én av de to oppgavene

Enten

1. Funksjonell sakprosa

Forutsetning:

Du, Ronja Bergersen, er ansatt som ingeniør i bedriften Vindfull AS, Sannergata 37, 0342 Oslo. Det siste året har du vært engasjert som prosjektleder for prosjektet «Vind eller forsvinn» som har som hovedmål å etablere en vindpark på Vega. Prosjektet er av stor betydning for Vindfull AS ettersom firmaet har investert betydelig og avsatt flere ansatte for å etablere vindparken. Den senere tid har prosjektgruppa oppdaget en del uforutsette utfordringer i prosjekteringen. Vega har et rikt dyreliv med blant annet oter, elg, hare og rådyr, og en etablering av vindmøller kan true dyrebestanden. I tillegg har det vist seg å være utfordrende å bygge vindturbiner på grunn av en ustabil bergart i området der det er ønskelig å bygge. Prosjektgruppa har også fått økt arbeidsbelastning på grunn av medias fokus på etablering av vindparker. Den siste tiden har det vært flere negativt vinklede saker angående allerede etablerte vindparker, og det har medført et ekstra press og negativt fokus på prosjektgruppas arbeid. Det er også flere miljøvernorganisasjoner som demonstrer mot prosjektet, og dette har forsinket prosessen.

Gjennom hektisk møtevirksomhet har dere kommet fram til at budsjettet for prosjektet må økes og tidsrammen for prosjektet må endres. Du som prosjektleder må skrive en søknad der du fremmer behovet for å ansette en geolog for å undersøke grunnforholdene på øya. I tillegg må det ansettes en kommunikasjonsrådgiver som kan hjelpe i kommunikasjonen med media. Prosjektet er allerede forsinket, og vil bli ytterligere forsinket på grunn av tiltak for bevaring av dyremangfoldet på øya, medias interesse og planlagte demonstrasjoner og aksjoner fra miljøvernorganisasjonene. Du må derfor også søke om å få utsettelse på det ferdige produktet.

Skriv søknaden om nyansettelser og utvidete tids- og kostnadsrammer.

Søknaden skal sendes til styret i Vindfull AS. Styret består av en styreleder og fem styremedlemmer. Styrelederen er utdannet økonom og har flere styreverv i ulike energiselskap. Det øvrige styret består av to ingeniører, to økonomer og en ekstern representant fra miljøstiftelsen Bellona.

Eller:

2. Prosjektarbeid og kommunikasjon

I løpet av studieåret har du lært om kommunikasjon og prosjektarbeid. Grei ut om prosjekt- og kommunikasjonsteori som kan brukes når man jobber i en prosjektgruppe. Forklar hvordan teoretisk kunnskap om prosjektarbeid og kommunikasjon bidrar til bedre prosjektstyring.

Du velger selv hva du legger vekt på, men husk å trekke inn relevant fagstoff.

Kilde som er vist til, men ikke lagt ved:

1. S. Nematpoor. "Har hjulpet folk å forstå Karpes nye album: – Tårene rant". Nrk.no. Henta frå https://www.nrk.no/kultur/har-hjulpet-folk-a-forsta-karpes-nye-album_-_tarene-rant-1.15848374. (lastet ned 13.04.2023)

BARAF/FAIRUZ

Skrevet av: Emilie Nicolas, Jonas Benyoub, Chirag og Magdi Omar Ytreeide Abdelmaguid

Produsert av: Thomas Kongshavn og Axxe

Publisert: 28 januar 2022

Hentet fra: Genius.com.

Brune føtter rett i baraf
Nå vi drikker vin ut av karaffel
Hårete mål, tarantell
Drikkepress jokes som ta-ræ-en-tell
Tarantell, tarantell
Brune føtter rett i baraf
Mer Champagne, mer Chablis
Med Gablu, Bablu og Bunty
Brune føtter rett i baraf
Nå vi drikker vin ut av karaffel
Drakk sharab i Geiranger i 02 på tour
Jeg angrer, God
Brune føtter rett i baraf
Brune føtter rett i baraf

Fairuz
På toppen av verden
Kan du si til min kjære hva jeg har lært
Fairuz
På toppen av verden
Kan du si til min kjære hva jeg har bært

Vi har lært oss
Vi har lært oss
Kjøre dunya som en vannsklie
Vi har lært oss

Vi har lært oss
Vi har lært oss

Brune føtter rett i baraf til en black benz
Vet det er bare meg
Vet det er bare meg
Ingen parasoll eller Cartier lens kan skygge min shine
Tar det som klær når de prater bak rygg
Det er bare utapå meg
Inshallah
Se meg lage engler i snøen, det er baraf
Jeg er en blomst av desibel rett fra bakken, all right

Blåskjell og vin med La mif
Babbouche til Baba Hafid
Halv-halv som Abdelmaguid
Garçon sin coût de la vie
Og våre mammaer er hvite
Som baraf
Mamma er 47 så jeg kaller henne kalash
Jeg vil dele Gucci ut til alle nabobarna
Helt uten at de trenger selge noe marihuana
Jeg vetta faen jeg

Fairuz
På toppen av verden
Kan du si til min kjære hva jeg har lært
Fairuz
På toppen av verden
Kan du si til min kjære hva jeg har lært

Vi har lært oss
Vi har lært oss
Kjøre dunya som en vannsklie
Vi har lært oss
Vi har lært oss
Vi har lært oss
Kjøre dunya som en vannsklie
Vi har lært oss

Hvorfor går du og må spise malban
Hvorfor må du ta oppi fem teskjeer
Hvorfor går du ut blokka så sjelden
Hvorfor tror du at alt dette skjer
Hvorfor sa du at du føler deg bedre
Hvorfor går du ikke og sier det er vondt
Hvorfor går du ikke mer til legen
Hvorfor går du og må være så dum
Hvorfor går du og får diabetes
Hvorfor går du og får nyresvikt
Hvorfor går du ikke på treningssenter
Hvorfor tror du du må ha insulin
Hvorfor går du og får høyt blodtrykk
Hvorfor går du ikke med litt puls
Hvorfor går du ikke tur i skogen
Hvorfor går du og får enda en svulst
Hvorfor går du og får hjerteflimmer
Hvorfor går du og får beinmargskreft
Hvorfor går du ikke ut om vinteren
Hvorfor går du ikke og bare får trent

Hvorfor går du

Hvorfor

Baba, jeg er ikke et fyrtårn

Og det er meldt cytokinstorm

Baba, jeg er ikke et fyrtårn

Jeg har bare diskolys på

Baba, jeg er ikke et fyrtårn

Og det er meldt cytokinstorm

Baba, jeg er ikke et fyrtårn

Jeg har bare diskolys på

Når idiotiet er selvvalgt

Parlamentene verden over kommer til å inntas av sinte, dumme folk helt til vi lærer oss internett.

[Olav Brostrup Müller](#)

Skribent

Publisert 9. jan. 2021 kl. 15:54 på nrk.no

De siste dagenes bilder fra Washington er sjokkerende, men ikke overraskende:

Idiotene som tok seg inn i USAs nasjonalforsamling, trodde - flere av dem fullt og helt - at landet er styrt av en ond elite, der folkeviljen holdes nede av et hemmelig brorskap av pedofile. **Det hadde de nemlig** lest på internett. Det er lett å le av det, men de samme mekanismene har vi sett overalt rundt oss de siste tjue årene - det finnes ikke lenger objektive fakta, kun ulike sett med nøye utvalgte «private fakta» du og vennene dine kan kose dere med.

Om du selv mener at det har foregått valgjuks i stor skala, spiller det liten rolle hva som måtte komme av etterprøvbare informasjon fra myndigheter og domstoler. **Om du selv synes** vaksiner fører til autisme, betyr det ingenting hva forskere måtte mene om saken. **Om du selv har en følelse av** at klimaendringer ikke har noe med oss å gjøre, så trenger du heller ikke å forholde deg til 98 prosent av verdens fysikere og meteorologer.

Det stod noe på nettet som de ikke likte, da de lette på nettet etter noe å ikke like.

De siste dagene har jeg tenkt en del på [et intervju jeg hørte](#) tidligere i høst, der den tidligere rabulisten PJ O'Rourke går langt i å forklare vår tids misære slik:

Vi har ennå ikke forstått hvordan internett fungerer, eller lært oss å sile informasjon på en fornuftig måte. Vi befinner oss fortsatt i internettets barndom, og opplever den samme graden av sosial uro og forvirring som folk gjorde de første hundre årene etter at Gutenberg fant opp boktrykkerkunsten. *Det finnes ikke lenger objektive fakta, kun ulike sett med nøye utvalgte «private fakta» du og vennene dine kan kose dere med.*

Det er den samme mekanismen som gjør seg gjeldende når Breivik sitter på rommet sitt og koker i hop sitt enorme møkkamanifest, eller når unge menn med muslimsk bakgrunn googler seg fram til hva det vil si å være rettroende og går til YouTube for å finne ut hvem de skal bli: Det handler om en form for digital analfabetisme.

Kanskje er det først våre barnebarn som fullt ut vil få nytte godt av nettets potensial til å gi oss bedre liv, hevder PJ O'Rourke. Fram til den tid, mistenker jeg at prisen vi må betale for å leve i et kunnskapssamfunn er at vi må finne oss i å være omgitt av kunnskapsløshet.

Ikke bare det, men i en del tilfeller må kunnskapsløsheten også sies å være villet: Når gamle sekstiåttre fyller Facebook-feeden sin med russiskprodusert propaganda om det kreftbringende 5G-nettet, handler det ikke nødvendigvis om at de mangler kritisk sans – bare at det er langt mer stimulerende å teste sine ytterliggående meninger på verden enn å forholde seg til objektiv, offentlig tilgjengelig informasjon.

Om du selv synes vaksiner fører til autisme, betyr det ingenting hva forskere måtte mene om saken.

På samme måte er det mer fristende å gå til Google eller YouTube med en fiks ferdig konklusjon («George Soros styrer verden», «Vesten undertrykker muslimer») og begynne å bygge opp en beviskjede derfra. Man får som regel det man ønsker seg. Dette er for øvrig også teknologigiantenes forretningsmodell.

Digital analfabetisme, selvvalgt eller ikke, er vår tids største trussel. Det er vanskelig å se for seg en viktigere oppgave å ta fatt på i årene framover, verken på norske skoler, norske eldrehjem eller i det norske forsvaret. Før vi lærer oss å leve med internett som voksne mennesker, kommer parlamentene verden over til å inntas av sinte, dumme folk igjen og igjen og igjen.

Fordi det stod noe på nettet som de ikke likte, da de lette på nettet etter noe å ikke like. Mer kompliserte er vi ikke. Foreløpig.

Ekspert: – Ingen har så mye feilinformasjon som Tiktok

– Denne krigen er virkelig ikke bra for Tiktok.

NTB / AFP

PUBLISERT Torsdag 07. april 2022 - 06:45 på journalisten.no. SIST OPPDATERT Torsdag 07.

april 2022 - 06:48

ANNONSE

Takket være enormt mange brukere og lite filtrering av innhold er Tiktok på kort tid blitt den fremste kilden til desinformasjon under [krigen i Ukraina](#).

Hver dag pløyer BBCs **Shayan Sardarizadeh** seg gjennom en hallusinerende blanding av falsk og villedende informasjon om krigen, som deles via det populære videonettsstedet.

– Denne krigen er virkelig ikke bra for Tiktok. Jeg har ikke sett noen annen plattform med så mye falskt innhold, sier Sardarizadeh, som jobber i den britiske kringkasterens gruppe som avdekker desinformasjon.

– **Vi har sett alt: Videoer fra tidligere konflikter som resirkuleres, ekte bilder som fremstilles på en villedende måte, ting som er åpenbart falske, men som likevel får titalls millioner visninger.**

Ber om penger

Han sier det mest foruroligende er falske direktesendinger, der folk later som om de er på bakken i Ukraina, men bruker videoinnhold fra tidligere konflikter – eller til og med fra spill – og ber om penger til å finansiere «rapporteringen».

– Millioner logger seg på og ser på. De legger til og med på falsk skyting og eksplosjoner, sier Sardarizadeh.

Anastasija Zjyrmont i gruppen Access Now sier det ikke er noen unnskyldning at krigen kom som en overraskelse.

– Denne konflikten har bygget seg opp siden 2014, og problemene med propaganda og desinformasjon fra Kreml er tatt opp med Tiktok lenge før invasjonen. De har lovet å doble innsatsen og samarbeide med faktasjekkere, men jeg ikke sikker på om de tar forpliktelsene sine alvorlig, sier Zjyrmont til nyhetsbyrået AFP.

Hun sier problemet kan være mangelen på ukrainskspråklige moderatører, noe som gjør det vanskeligere å fange opp feilinformasjon.

Hentet fra <https://journalisten.no/fake-news-feilinformasjon-kortnytt/ekspert-ingen-har-sa-mye-feilinformasjon-som-tiktok/512648>

Få detaljer fra Tiktok

Tiktok sier til AFP at de har både russisk- og ukrainskspråklige folk, men opplyser ikke hvor mange. Selskapet sier også at de har tilført nye ressurser som skal konsentrere seg om krigen, men går ikke i detalj om dette.

Noen sier sågar at videotjenestens struktur skaper problemer når det er snakk om mer alvorlig innhold enn sketsjer og dans.

– Måten du konsumerer informasjon på Tiktok – ved å rulle raskt fra en video til en annen – betyr at det hver enkelt innholdssnutt kommer uten å settes i en sammenheng, sier **Chine Labbe** i NewsGuard, som følger med på feilinformasjon på nettet.

Blir raskt foret med desinformasjon

I et eksperiment forsøkte NewsGuard å finne ut hvor lang tid det tar før nye brukere begynner å motta falsk informasjon dersom de følger videoer om krigen. Svaret? 40 minutter.

– NewsGuards funn føyer seg inn i materialet som viser at Tiktoks manglende merking og moderering av innhold, kombinert med at de er flinke til å servere innhold som gjør at folk blir i appen, har gitt grobunn for spredning av desinformasjon på plattformen, heter det i rapporten fra NewsGuard.

Tiktok erkjenner at dette er et problem. I et blogginnlegg 4. mars sier selskapet at de bruker «en kombinasjon av teknologi og folk til å beskytte plattformen vår» og at de samarbeider med uavhengige faktasjekkere for å sette ting i sammenheng.

Unge brukere

Samtidig er brukernes alder et særegent problem for Tiktok. For eksempel er en tredel av brukerne i USA 19 år eller yngre.

– Det er vanskelig nok for voksne å skille mellom det som er ekte og det som er propaganda i Ukraina. Det er svært problematisk at unge brukere fores med all denne falske informasjonen, sier Labbe.

Alle de intervjuede i denne saken sier desinformasjonen florerer i alle sosiale medier, men at Tiktok har gjort enda mindre enn Facebook, Instagram og Twitter til å bekjempe problemer.

Fordi Tiktok er relativt nytt, har brukerne så langt ikke kastet seg inn i kampen mot feilinformasjon på samme måte som på andre plattformer.

– Det er grupper på Twitter og Instagram som jobber mot desinformasjon. Noen har begynt faktasjekk og opplæring av folk på Tiktok, men er snakker vi om noen titalls brukere, sammenligner med hundrevis på Twitter, sier Sardarizadeh i BBC.

Eksamen: Ein kunstig sjanger for ein kunstig intelligens

ChatGPT kan gjere det godt på eksamen. Ergo: Det er vurderingsordningane våre som treng revisjon. Ikkje reglementet for kva som skal reknast som juks.

Lars Magne Lundheim, professor og merittert undervisar

Publisert Onsdag 15. februar 2023 - 12:52 på universitetsavisa.no

For få veker sidan hadde ingen høyrte om ChatGPT. No snakkar alle om fenomenet. Rapportar florerer om maskingenererte tekstar som har gjort det godt på eksamen. Både i og utanfor utdanningssektoren diskuterer ein om "kunstig intelligens" skal sjåast på som eit trugsmål eller eit nyttig verkty.

Ei tradisjonell eksamensinnlevering er ein kunstig sjanger. Ein slik tekst er meint å skulle overtyda ein lesar om at du kan noko lesaren sjølv allereide kan. Dei fleste av dei kandidatane me utdannar skal seinare i livet produsera tekstar. Men aldri i denne kunstige sjangeren. Ein verdfull tekst er meint å formidla tankar, idear, resonnement og oppdagingar til ein person som ikkje sjølv sit med fasiten.

Som universitetslærer er dette ei av dei største utfordringane eg har. Studentane som kjem til oss har i tretten år lært seg å produsera tekstar til ein lesar som allereide veit det som teksten er meint å formidla. Vidare er denne lesaren stort sett velviljug, og gjev ein god karakter når vedkomande skjønar at skrivaren faktisk sit inne med den kunnskapen han eller ho på klossut eller ufullstendig vis uttrykkjer.

Mi røynsle er at det tek fleire år med tilbakemelding og øving for å få ein student ut av denne skrivemodusen. Me innprentar våre håpefulle at poenget no ikkje er å formidla noko som står i ei lærebok, men faktisk å gje ord til ein ide som studenten sjølv har utvikla, og å dela denne ideen med ein lesar som på førehand er ukjend med det ein ynskjer formidla. Då må ein faktisk uttrykka seg på anna vis enn overfor ein meir eller mindre velviljug fasitinnehavar.

ChatGPT har vist seg å kunne levera eksamenssvar som gjev ståkarakter og meir enn det. Det vil seia: Ein kompetent lesar har sjekka at den leverte teksten inneheld korrekt og relevant informasjon, informasjon som lesaren altso allereide kjenner vel til.

Eg har ikkje sett meg nøye inn i verkemåten til ChatGPT, men det som tykkjes rimeleg klårt er at maskina ikkje har medvit. ChatGPT har ikkje tankar som oss, gjer ikkje oppdagingar eller utfører resonnement. ChatGPT vert ikkje inspirert, og kan heller ikkje inspirera, har ikkje intensjonar, og gjev katten i om intensjonen med ein tekst vert oppfylt eller ikkje. (I den grad ein umedviten ting kan gje katten i noko som helst.)

Me har som universitet ei målsetjing om å utdanna sjølvstendig og kritisk tenkjande fagpersonar. Gjennom utdanningsprosessen får den studerande ei rad med tilbakemeldingar gjennom dei formative og summative vurderingane me legg opp til. Kva er det so som vert testa gjennom desse vurderingane? Vel, dersom ein kunstig

intelligens leverer eksamenssvar med godkjent eller til og med godt resultat, viser det at eksamenen ikkje testar dei kvalitetane me ynskjer å fremja. Rett og slett fordi ChatGPT ikkje kan tenkja kritisk eller sjølvstendig. ChatGPT kan ikkje tenkja i det heile. Konklusjonen vert dermed at det er vurderingsordningane våre som treng revisjon. Ikkje reglementet for kva som skal reknast som juks.

Det fins forresten ein sjanger som liknar den tradisjonelle eksamensinnleveringa, nemleg søknaden. Ein søknad om forskingsmidlar skal lesast av fleire personar. Somme av dei er ekspertar og skal vurdera fagleg relevans, originalitet og gjennomføringsevne. Andre er administratorar som skal sjekka i kor stor grad søknaden tilfredsstillar ein del formelle og ikkjevitskaplege krav. Begge kategoriar lesarar sit då i ein viss forstand med ein form for fasit. Det å ha ein god ide eller to er ikkje (lenger) nok for å få gjennom ein slik søknad. I dag finst det firma som spesialiserer seg på å hjelpa søknadsskrivarar, ja faktisk fullføra heile søknaden basert på fagleg input frå forskarane som ynskjer seg pengane. Desse søknadsskrivespesialistane er altso sjølv ikkje fagspesialistar, men dei kan søknadssjangeren. Prisen er ein viss prosentdel av den innvilga summen når søknaden får tilslag – no cure, no pay.

Her er kanskje ein nisje for ChatGPT og liknande. Når kriteriet ikkje er å dela ein ide på ein klår, inspirerande og overtydande måte, men å tilfredsstilla formelle kriterium og bruka dei rette slagorda som er "in" i ekspertpanelet, kan kanskje "kunstig intelligens" gjera profesjonelle søknadsskrivarar overflødige.

Karpe setter melodi til migrantens melankoli

SKREVET AV: Yohan Shanmugaratnam 2. februar 2022

Hentet fra: Klassekampen.no.

«Baraf» betyr is eller snø på flere språk. Den eneste grunnen til at jeg vet det, er at jeg i helga søkte opp ordet mens jeg hørte på «BARAF/FAIRUZ», en av låtene på rapduoen Karpes siste plate «Omar Sheriff». «Brune føtter rett i baraf» er første strofen, som avløses av ordspill og betroelser om livs- og klassereise, familie og røtter. Det er ikke mange andre enn Chirag i Karpe som får «baraf» til å (nesten) rime på «karafell», for så å uanstrengt spinne «hårete mål» til «tarantell» og videre til «drikkepress-jokes» som «ta-ræ-en-tell».

Bak leken med språk fins det som vanlig et alvor. Mot slutten av sangen kommer Magdi, den andre halvdelen av Karpe, med en rekke dempede, men desperate spørsmål. De er rettet mot en forelder, i alle fall tolker jeg dem sånn. Han spør: Hvorfor må du spise de der søtsakene? Hvorfor må du ta fem teskjeer med sukker? Hvorfor går du så sjelden ut av blokka?

Og hvorfor juger du til legen?

Under den tilsynelatende dømningen ligger det en dyp fortvilelse, som uttrykkes tydeligere og tydeligere gjennom verset: «Hvorfor går du og får hjerteflimmer?/Hvorfor går du og får beinmargskreft?/Hvorfor går du ikke ut om vinteren?/Hvorfor går du ikke og bare får trent?/Hvorfor går du?/Hvorfor?» Mens jeg hørte på dette, så jeg både venner og ukjente dele sine reaksjoner på albumet. Noen majoritetsnordmenn, men de aller fleste var minoritetsnordmenn. Folk med bakgrunn fra så ulike land som Chile, Pakistan, Somalia og Libanon lyttet til den samme musikken og kjente seg igjen.

På et tidspunkt chattet jeg med en bekjent om den nevnte sangen. Det viste seg at hun satt på sykehuset og ventet på å få besøke sin tyrkiske mor, som en gang var frisk og vasket i norske bygninger, men som nå var kreftsyk og lå døende i en norsk sykehusseng. Denne sorgen som inntreffer når en forelder er i ferd med å forsvinne, er selvfølgelig ikke forbeholdt migrantbarn. Men den får et ekstra lag hos oss, kanskje fordi vi mister vår

viktigste kobling til en del av verden og historien som vi prøver å bære i oss, men som føles så fjern.

«Bak leken med språk fins det som vanlig et alvor»

Karpe setter ord på migrantens melankoli og har bygd et helt lydverk for en mangslungen diaspora og nasjon. I dette musikkuniverset er foreldregenerasjonen påfallende til stede, og ikke bare hos Karpe. Den britiske artisten M.I.A. oppkalte de første albumene etter sine tamilske foreldre, faren Arular og moren Kala. En av platene til den svenske rapperen Silvana Imam starter med en monolog fra hennes litauiske mor, som følges opp seinere med et budskap på arabisk fra Silvanas syriske far. Og et sted i Karpes forrige utgivelse er det en liten samtale mellom Chirag og faren. Etter å ha mimret litt sier pappaen: «Tiden har gått, da. Kan ikke klage for småting nå.»

Sånn er de. Foreldrene våre, som bare har jobbet og holdt kjeft, uten at noen har invitert dem til Dagsnytt 18 for å snakke om ytringsrommet eller noe annet. For dem, som prøver å forberede seg på å dø i et fremmed land, har den klissete kaka eller koppen med altfor søt te vært den billigste og raskeste billetten hjem.

Vi, barna deres, er troende og troløse, skamfulle og skamløse, rotfestede og rotløse. Vi var barn da vi fylte ut skjemaer for foreldrene våre, ringte kundeservice på deres vegne og skrev kondolansekort som skulle til deres norske venner. Vi var barn da resten av Norge lo av sketsjer der det eneste poenget var at folk snakket som foreldrene våre gjorde.

Nå holder Norge kjeft og lytter til Chirag når han synger med aksenten til moren .

En dag etterlater foreldrene oss her, mellom stedene de forlot og stedet de prøvde å bli en del av. Når det blir vår tur, vil vi se tilbake for å forsikre oss – og dem – om at vi klarte å komme et skritt nærmere.